

Lut De Vogelaere

Sterker dan glas

Het Corning Museum of Glass in New York is wereldwijd het belangrijkste museum voor glaskunst. Elk jaar publiceert het de *New Glass Review* en het is telkens uitkijken naar welke kunstenaars werden uitverkoren. In het jongste nummer krijgt het werk van de Gentse Lut De Vogelaere bijzondere aandacht en erkenning.

HET KERKHOF EN ANDERE PUBLIEKE RUIMTEN

Op de begraafplaats van Mariakerke (Gent) bevindt zich wat weggedoken de zogenaamde Bisschoppengalerij. Het is een bouwwerk uit 1873 van de Belgische promotor van de neogotiek: Jean-Baptiste Bethune. Hij inspireerde zich op de zuilengang van het Campo Santo te Pisa. Het heet de Bisschoppengalerij omdat er tot 1959 een vijftal Gentse bisschoppen begraven lagen. In de galerij realiseerde de Gentse glaskunstenares Lut De Vogelaere een reeks glasramen. Het is opmerkelijk werk omdat ze gebruik maakte van dubbele beglazing, wat bijzondere mogelijkheden en effecten creëert. De glasramen verenigen in zich de traditionele charmes van glas in lood en de nieuwe mogelijkheden die het huidige materiaal weet te bieden. Het zijn ramen met een grote transparantie die de omgeving niet buitensluiten maar die juist betrekken in het werk.

Sedert 1994 is Lut De Vogelare verbonden aan het deeltijds kunstonderwijs Sint-Lucas te Gent als docente glaskunst. Ze heeft er haar opleidingen genoten. Eerst was dat monumentale kunst met een sterke aandacht voor scenografie en later een opleiding in de glaskunst, gevolgd door tal van workshops en masterclasses. Een stage bij de éminence grise van het moderne glasraam in België, Michel Martens, was zeer invloedrijk en betekenisvol voor haar werk. Martens was een echte vernieuwer met een aantal bijzonder belangrijke en ook internationaal opgemerkte realisaties zoals in het Clarissenklooster (architect Paul Felix) te Oostende.

Lut De Vogelaere werd verscheidene keren geselecteerd voor de uitvoering van belangrijke kunstintegraties, onder meer te Aarschot in het OCMW-gebouw (1998) en in de ontweningskliniek De Pelgrim te Oosterzele (2002). Er is ook werk van haar bij tal van privé-personen, in de intimiteit van woningen die niet voor het publiek toegankelijk zijn. En dat is nu juist wat haar tegengaat. Ze wilde zo graag werk maken dat door velen kon gezien en genoten worden. Zelfs die opdrachten voor min of meer openbare gebouwen zijn uiteindelijk niet zo publiek gebleken.

VROUWEN ONTMAN(TEL)D

Persoonlijke schokken in haar leven ontnemen Lut De Vogelare uiteindelijk de zin om nog puur esthetische dingen te creëren. Het trauma van een echtscheiding dwingt haar tot reflectie. “Ik ben op zoek gegaan naar wie ik ben als vrouw, hoe vrouwen eigenlijk door mannen gezien worden in onze samenleving, hoe die verhoudingen precies in mekaar zitten.”

Toen kreeg ze een opdracht om een glasraam te realiseren voor een provinciaal administratief gebouw te Gent. Dat werk is er vorig jaar gerealiseerd, het is totaal – en dat is misschien te zwak uitgedrukt – verschillend van al wat ze ooit realiseerde. Het was voor alle partijen een verrassing.

In tegenstelling tot haar vroegere attitude om steeds rekening te houden met de architecturale gegevens, met de wensen van de opdrachtgevers ook, heeft ze nu een op

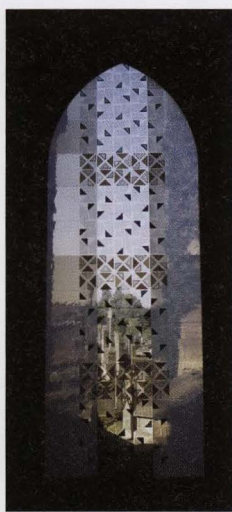
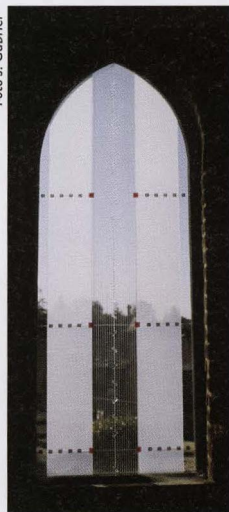
Lut De Vogelaere
Vrouwen ontman(tel)d

Lut De Vogelaere

Foto's: Gabriël

zich staand werk gecreëerd. Ze heeft hierbij gebruik gemaakt van de aangewezen plaats, met name de deuren die uitgeven op een mooie binnentuin. In feite heeft ze een collage van foto's op glas aangebracht tussen de glaspanelen van de deuren. "Ik heb gekozen voor gewone foto's die uitdrukken wat voor mij 'vrouw zijn' betekent," zegt ze. Die foto's heeft ze allemaal zelf genomen, ze zijn niet bijgewerkt, wel zijn alle mannen eruit verdwenen, weggeveegd. "Ik wilde de vrouwen tonen zoals ze is, in haar echte zelf."

Ze vraagt zich tijdens het gesprek luidop af of die mensen die ze kende (ook jongeren) en die zelfmoord gepleegd hebben, of dat niets te maken had of heeft met de veeleisende en idealiserende beeldcultuur van onze tijd. "We leven in een wegwerpmaatschappij," stelt ze, "ook mensen worden weggegooid."

De foto's die ze uitkoos voor haar werk in het provinciaal gebouw tonen diverse vrouwen en zaken die met vrouwen kunnen geassocieerd worden. Er is een handtas te zien, 'petits fours' en tal van andere dingen. Maar het zijn natuurlijk vooral de beelden van de vrouwen die de aandacht vragen, de rest is entourage. Eén bepaalde dame is opvallend aanwezig en heeft een grote présence. Het blijkt om een Nederlandse kostuumontwerpster te gaan bij het feest ter gelegenheid van haar vijftigste verjaardag. Het feit dat deze dame zo'n grote vrijheid uitstraalt, fascineerde Lut De Vogelaere. De andere vrouwen hebben ook allen iets met kunst of met de interesse in kunst te maken.

De foto's zijn geprint op UV-bestendige film die op het glas ingebakken wordt. De stukken hebben onregelmatige vormen die intuïtief zijn gekozen. Ze lijken een beetje op foto's die je met de losse hand uit een tijdschrift scheurt en op de koelkast hecht met magneetjes. En eigenlijk is dat ook de bedoeling van de kunstenaar. Ze wil de vrouw op een nonchalante manier in de kijker plaatsen, vrouwen moeten immers aan veel hogere eisen voldoen om voor vol te worden aanzien, stelt ze.

Het werk in het provinciaal administratief gebouw werd en wordt op gemengde gevoelens onthaald. Het zou fijn zijn mocht de titel die de kunstenaar ervoor bedacht ook ergens bij het werk aangebracht worden. Het kan een manier zijn om mensen te laten reflecteren. 'Vrouwen ontman(tel)d' is immers niet zomaar gekozen, dat zal voor iedereen duidelijk wezen. Lut heeft zo haar bedenkingen bij de relatie tussen mannen en vrouwen die ze eigenlijk in onze samenleving

grondig verstoord vindt. "Mannen en vrouwen hebben in oorsprong gelijke intuïtieve mogelijkheden, ze zouden die beter moeten ontwikkelen. Er is een probleem met de identiteit, mannen en vrouwen moeten zichzelf veel meer in vraag stellen. Op die manier kan je tot een betere communicatie komen. Wanneer je jezelf bevraagt, je eigen identiteit

zoekt, kan je beter communiceren. En relaties tussen mensen worden in de eerste plaats bepaald door de manier van communiceren. Nu is het 'ik' zo belangrijk en overwegend geworden dat de communicatie gestremd wordt."

VERGLAASD, NIET GEBROKEN

Op het moment van onze ontmoeting (eind juni) was ze volop geëngageerd in een project in de wijk Nieuw Gent. Onder de titel 'Verglaasd, Niet Gebroken' zette ze een samenwerkingsproject op poten in deze zeer druk bewoonde sociale buurt. Diversiteit is een woord dat hier voor de hand liggend is. Samen met een aantal studenten en oud-studenten van haar en enkele verenigingen uit de wijk werd het project vorm gegeven. Een tiental bewoners werd geïnterviewd over het samenleven in de buurt, over hun dromen en verlangens. De voertalen waren Nederlands en Engels. De bewoners waren uitgenodigd, zeker niet verplicht en ze werden benaderd als een individu (niet als vertegenwoordiger of woordvoerder van één of andere gemeenschap). De wil tot communicatie gaat immers uit van het individu. Lut De Vogelaere vindt het zelf zeer waardevolle interviews, "want," zegt ze, "hier komt duidelijk tot uiting dat we allemaal hetzelfde zoeken."

Nadien werden de mensen uitgenodigd om iets mee te brengen dat hen zeer nauw aan het hart lag en dat ze tijdelijk moesten afstaan om te verwerken in een installatie. Meestal brachten ze foto's (herinneringen aan familie of het thuisland) mee, een meisje bracht haar favoriete tekening. Met de ingebrachte voorwerpen en de meubels die ze in de kringloopwinkel had aangeschaft en glas-ingrepen is de groep tot een globale installatie gekomen die de gewone mens in de straat zou moeten aanspreken. Het resultaat is zeker interessant. Of die gewone mens er een boodschap aan had durf ik evenwel enigszins te betwijfelen. Zou die gewone mens geen voorkeur hebben voor haar vroegere werk, het esthetische glasraam dat hen en ieder van ons een schoonheidservaring kan geven en dát ook een vorm van engagement is?

Daan Rau

Lut De Vogelaere
Campo Santo Glasramen

info

De glasramen in de Bisschoppengalerij van het Campo Santo te Mariakerke (Gent) zijn dagelijks vrij te bewonderen. Maak kennis met het Corning Museum of Glass via www.cmog.org.